

УДК 37:004

БУГАЙЧУК К. Л.,

доктор юридичних наук, доцент,

завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-2429-5010>

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЯПОНІЇ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

У доповіді аналізується сучасний стан організації професійної підготовки та післядипломної освіти поліцейських Японії. Окрему увагу приділено вимогам, що пред'являються до поліцейських при вступі до професійних закладів поліцейської освіти та відповідним процедурам відбору поліцейських в Японії.

Ключові слова: Японія, освітній процес, поліція, поліцейський, поліцейська освіта.

На сьогодні Японія є країною, де спостерігається одна з найменших криміногенних ситуацій в світі. Керівництво держави, насамперед, пояснює це тим, що в системі поліції здійснюється якісний відбір, підготовка та реалізація подальшої поліцейської кар'єри, які у своїй сукупності впливають на якісне кадрове забезпечення правоохоронної системи країни.

Загальна процедура підготовки поліцейських виглядає наступним чином:

1) Першопочаткова підготовка – це підготовка поліцейських, що претендують подальше просування по службі. Новобранці-поліцейські проходять першопочаткову підготовку в школах поліції префектур. Сержанти та інспектори поліції проходять підготовку в регіональних поліцейських школах.

2) Навчання в Національній академії поліції – претенденти на посаду головних інспекторів, вступають до Національної академії, де отримують, окрім спеціальних поліцейських знань, навички управління та лідерства.

3) Післядипломна освіта – співробітники поліції у разі необхідності проходять спеціалізовану підготовку з криміналістики, іноземних мов, а також на постійній основі удосконалюють навички та вміння володіння зброєю, дзюдо, кендо та іншими бойовими мистецтвами [1].

До поліцейських шкіл префектур приймаються:

– особи з вищою освітою (категорія А), загальний цикл навчання триває 15 місяців: основний курс першопочаткової підготовки – 6 місяців, практична підготовка – 3 місяці, просунутий курс першопочаткової підготовки – 2 місяці, стажування – 4 місяці;

– особи із середньою освітою (категорія Б), загальний цикл навчання триває 21 місяць: основний курс першопочаткової підготовки – 10 місяців, практична підготовка – 3 місяці, просунутий курс першопочаткової підготовки – 3 місяці, стажування – 5 місяців.

В регіональних поліцейських школах реалізується два спеціалізованих курси: курс на здобуття посади сержанта тривалістю 6 тижнів та курс на здобуття посади інспектора термін реалізації якого складає 8 тижнів [2].

Не можуть бути допущені до складання вступних іспитів до поліцейських шкіл префектур наступні особи:

- 1) які не мають громадянства Японії;
- 2) які підпадають під дію статті 16 Закону «Про місцеву державну службу»: мають судимість; мають дисциплінарне стягнення у вигляді звільнення з державної служби і з цього часу не минуло 2 роки; що мають членство у політичній партії чи організації, яка має на меті повалення державного строю, застосування радикальних насильницьких заходів; особи яким протипоказана робота в поліції згідно з вимогами Цивільного кодексу Японії.

Вступні випробування до поліції Японії складаються з двох етапів [3]:

I. Перший етап

Іспит	Зміст		
Тест загальних компетентностей	Письмове випробування на вибір варіантів відповідей. 50 питань, час відповіді -120 хвилин.		
Професійний іспит	Його проходять особи, які претендуватимуть на посади, що пов'язані із застосуванням інформаційних технологій та іноземної мови		
	Тестова категорія	Метод	Особливості питань
	Мова	12 питань, час відповіді - 60 хвилин	Грамматика кожної мови екзамену, переклад з іноземної мови, переклад з японської на іноземну.
	Інформаційні технології	50 питань, час відповіді - 100 хвилин	Апаратне / програмне забезпечення, структура даних, мережі зв'язку, захист інформації тощо.
Тест есе	Письмове випробування на основі певних завдань. Поліцейський (категорія А). Письмовий іспит, час відповіді 90 хвилин. Поліцейський (категорія В). Письмовий іспит, час відповіді 60 хвилин.		
Тест на здатність до служби (Лише загальна категорія вступників)	Перевірка на придатність до служби в поліції (мотивація, психологічні особливості)		

II. Другий етап

Іспит	Зміст
Усний іспит	Співбесіда або дискусія.
Тест на здатність до служби (Лише особи, які склали спеціалізований іспит на першому етапі)	Перевірка на придатність до служби в поліції (мотивація, психологічні особливості)

Медичний огляд	Перевіряється відповідність стану здоров'я медичним стандартам (зір, слух, кольорове бачення та ін.)
Фізична підготовка	Виконання спеціальних фізичних вправ

У поліцейських школах префектур Японії освітній процес здійснюється за типовим навчальним планом, а до його структури входять наступні модулі та предмети:

- 1) Модуль загальних дисциплін: етика, культура, соціальна культура, японська мова, іноземна мова, мова жестів.
- 2) Базові юридичні предмети: конституційне право, адміністративне право, кримінальне право, цивільне право, кримінально-процесуальне право.
- 3) Поліцейська підготовка: поліцейські операції, безпека дорожнього руху, превентивна діяльність, водіння автомобіля та мотоцикла, спеціальний зв'язок.
- 4) Спеціальна підготовка: фізична підготовка, вогнева підготовка, тактика арешту, дзюдо, кендо, медична допомога.
- 5) Додаткові дисципліни: біг, гірська підготовка [4].

В Національній академії поліції Японії, що здійснює підготовку вищого командного складу поліції, поліцейських, які претендують на зайняття посади начальника відділення поліції та інших працівників органів поліції, що займають керівні посади, викладаються наступні навчальні курси:

- 1) Управління органами поліції (термін навчання 2-3 тижні, цільова аудиторія – кандидати на керівні посади та посади начальника відділення поліції).
- 2) Курс для новопризначених інспекторів поліції (термін 4 місяці, цільова аудиторія – поліцейські, які отримали звання інспектора поліції).
- 3) Курс новопризначених помічників начальників відділів (термін навчання 2 тижні, цільова аудиторія – поліцейські та цивільні працівники, які призначені на посади помічників начальників підрозділів або зараховані до кадрового резерву на підвищення).
- 4) Курс курсанта (термін навчання 6 місяців, цільова аудиторія – нещодавно набрані працівники поліції з числа цивільних осіб, які склали іспит на зайняття посади державної служби I категорії).
- 5) Курс адміністративної практики (термін навчання 3 тижні, цільова аудиторія – цивільні особи, які склали іспит на зайняття посади державної служби II категорії та отримали звання інспектора поліції).
- 6) Курс інструкторів з фізичної підготовки (термін навчання 4 місяці, цільова аудиторія – особи, які є інструкторами з фізичної підготовки, включаючи тих, хто очікує призначення на посаду інструктора).
- 7) Курс для інструкторів поліцейських шкіл (термін навчання 1 місяць, цільова аудиторія – особи, які мають звання інспектора поліції або помічника інспектора поліції (включаючи цивільний персонал поліції, який має відповідні звання) і, очікує призначення на посаду інструктора у префектурній або регіональній поліцейській школі) [5].

У якості висновку маємо відмітити, що система першопочаткової підготовки поліцейських Японії є більш ґрунтовною та тривалішою, ніж в Україні. В той же час просування по службі потребує додаткової освіти, які здійснюється за принципом спеціалізації у конкретній сфері професійної діяльності поліцейського.

Таким чином вважаємо що досвід відбору та підготовки поліцейських в Японії заслуговує на вивчення та запровадження в частині перегляду строків першопочаткової підготовки, запровадження в систему відбору тесту загальних компетентностей та есе на визначену тему тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Police of Japan // National Police Agency : сайт. URL: <https://tinyurl.com/yfuqcgva> (дата звернення: 10.04.2021).

2. Police Academy // Kagawa Prefectural Police : сайт. URL: <https://tinyurl.com/ygfsajso> (дата звернення: 10.04.2021).

3. Outline of Examination for Candidates for Recruiting Police Aichi Prefectural Police School // Aichi Police : сайт. URL: <https://tinyurl.com/yjnbvtnб> (дата звернення: 10.04.2021).

4. Curriculum // Kagawa Prefectural Police School : сайт. URL: <https://tinyurl.com/y6rbz2oo> (дата звернення: 10.04.2021).

5. Education and Training Courses // The National Police Academy : сайт. URL: <https://www.npa.go.jp/keidai/english/about/katei.html> (дата звернення: 10.04.2021).

Отримано 24.04.2021

